Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 239 Vineri 1 Septembrie 1939
12 Pagini
P IIII

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

BIBLIOTECA ASOCIAȚIUNII SIBIU

Operă socială și națională

Vestitoarea zilelor grele pentru nevoiași, toamna, își face apariția pe calendarul ce constitue răbojul vremii, dar ea aduce în tolba ei îngrijorări din atmosfera internațională, îngrijorări pe cari mințile și sufletele prevăzătoare și-au luat pretutindeni, mai totdeauna, sarcina de a le diminua, de a le ușura, acolo unde nu le pot înlătura cu desăvârșire.

Sporind în mod fatal lipsurile și nevoile, eventualitățile impun diriguitorilor asistenții publice o operă și mai mare de ajutorare permanentă, în vederea căreia trebue să se facă depe acum o sistematizare a planurilor de lucru practic, pe teren, în afara biurocratismului rece, care își are totuși și el rostul lui statistic și îndrumător.

In mersul molcom al vremurilor normale, omenia, mila față de cei în lipsă, un dram de iubire pentru semeni, făceau ca, individual ori colectiv, ajutorul să ajungă mai mult sau mai puțin la timp, îndeplinind acea operă care face parte din primele învățături creștinești și căreia civilizația modernă i-a dat o formă metodică sub denumirea de asistență socială.

Europa va avea poate norocul și înțelepciunea să risipească norii ce s'au adunat pe cerul preocupărilor internaționale și vântul toamnei care vine cu pași repezi va zmulge doar, ca de obicei, frunzele ruginite, vestejite, ale arborilor ce simt în ei înfiorarea prevestitoare a înghețului pe care îl anunță inevitabila succedare a anotimpurilor.

Poate că va fi redată omenirii certitudinea că nici un ciclon intempestiv nu-și va întrebuința forța să zguduie normala așezare a vieții, dar datoria tuturora e să vegheze ca în toate domeniile evenimentele să nu ne surprindă și să știm să facem față tuturor împrejurărilor, din acel câmp care altă dată se numea neprevăzutul.

Pregătiți tehnicește, călițiți sufletește în voința noastră de a ne menține atitudinea pacifică, atitudine care s'ar transforma în dârzenie nesovăelnică în clipa când ar fi nevoe să ne apărăm ogorul, trebue să completăm opera de prevedere prin o intensificare a mijloacelor de ajutorare a celor ce vor avea nevoe de sprijinul colectivității.

De data aceasta nu e vorba numai de o operă socială, ci de una națională care merge în ritm armonios cu toate celelalte măsuri de apărare ce se iau în toate domeniile.

Dând tuturora conștiința că nimic nu este lăsat la voia întâmplării, că nevoile tuturora sunt cercetate și soluționate potrivit împrejurărilor, facem o operă pozitivă de întărirea forțelor ce sunt menite să ne ducă iarăși la limanul zilelor senine, consolidăm credința ce sălășluește în inimele celor ce sunt gata să-și facă până la capăt datoria.

O intensificare a pregătirilor pentru o largă asistență socială nu poate strica în nici un caz, chiar dacă toamna n'ar vesti altceva decât încetarea zilelor când soarele generos încălzea pe toți deopotrivă...

Sunt atâtea lipsuri de completat și atâtea suferinți de alinat în lumea celor nevoiași, în cât nimic n'ar fi de prisos în acea vastă acțiune a ajutorării semenilor pe care am întreprinde-o în vederea unor eventualități, mai întunecate, dar ar prinde bine și în vremuri absolut pacinice și normale.

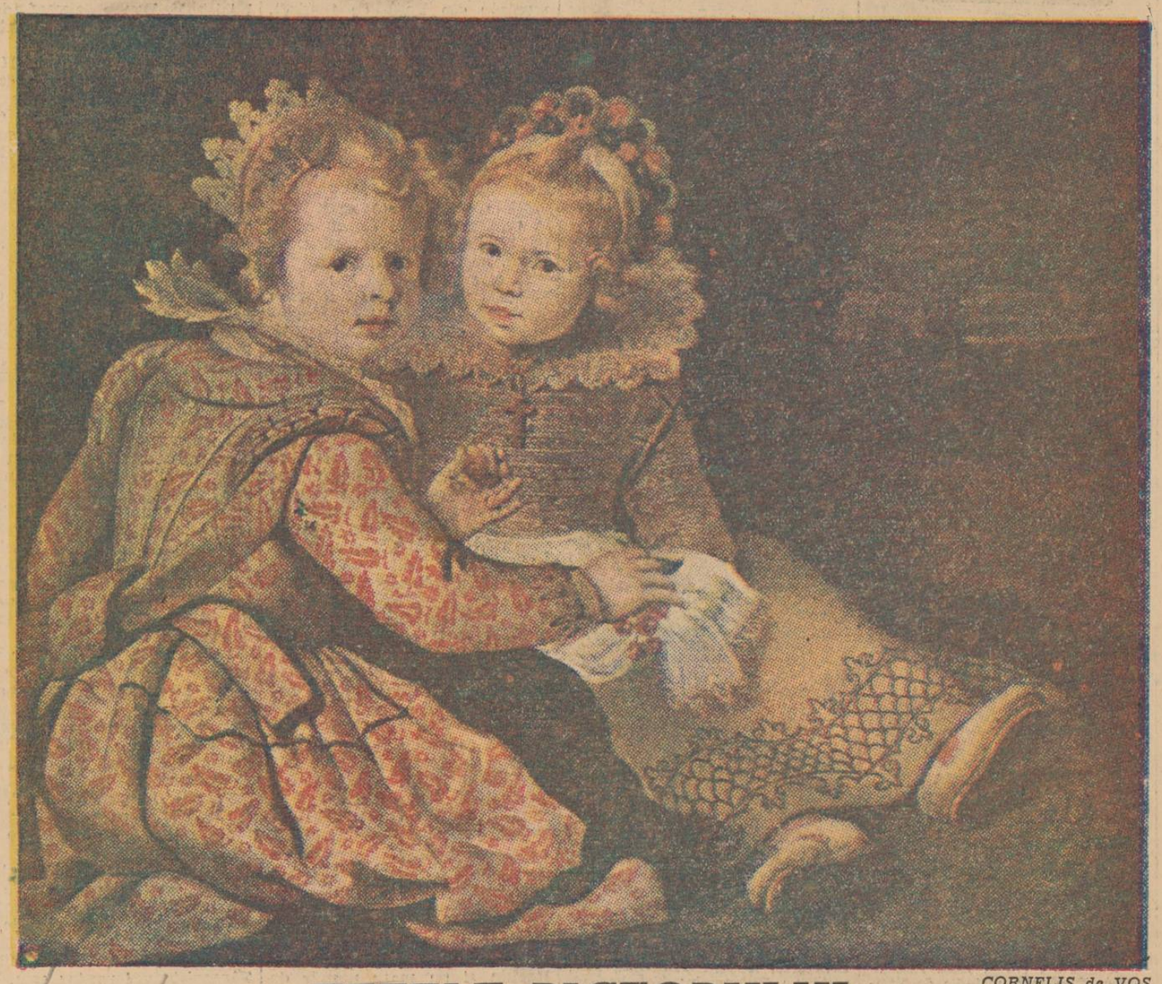

CORNELIS de VOS

FETELE PICTORULUI

(Vezi articolul din pagina II-a)

SCRISORI DIN LONDRA

UNITATE BRITANICĂ

de AUGUR

Londra, 25 August

Marea Britanie, prin legea trecută eri de urgență prin parlament, se organizează pe picior de război. Unanimitatea Camerei Comunelor, care și-a găsit ecoul în Camera Lorzilor, exprimă exact sentimentul națiunii. Dacă ar fi cu putință, sau dacă ar trebui ca guvernul să procedeze la alegeri imediat, d. Neville Chamberlain poate fi sigur că obține o majoritate atât de mare, încât ar fi stânjenit. Căci sistemul parlamentar tradițional în Anglia cere existența unei opoziții parlamentare suficient de numeroasă și activă.

Acum putem declara în chip absolut sigur, că semnarea pactului ruso-german a produs în Marea Britanie un efect contrariu aceluia pe care îl speraseră conducătorii politicei germane. Acest act al guvernului rus, în loc să facă pe englezi mai timizi, le-a întărit dimpotrivă voința de a-și apăra interesele esențiale apărând independența Poloniei amenințate.

D. Chamberlain și tot astfel opinia publică nu regretă negocierile dela Moscova și tind spre concluzia că, la urma urmei, norocul le-a surâs de a nu fi încheiat un pact oficial cu un guvern care a renunțat atât de repede la principiile esențiale cari până acum au guvernat politica sa.

Dar guvern și națiune în Marea Britanie sunt prea ocupate cu pregătirile de război, spre a-și pierde timpul cu analizarea cauzelor cari au adus Rusia să invite deodată la Moscova pe creatorul pactului anti-comunist. Opinia noastră personală asupra acestui punct, care pe viitor va ocupa atențiunea istoricilor, e că, din punct de vedere al doctrinei comuniste, acordul cu Führerul nu este o trădare, ci o manevră strategică. Care scopul politicii dela Moscova nu e de a provoca în Europa un război general, destul de lung ca învingătorii și învinșii să fie slăbiți, ceeace ar permite rușilor, cari s'au ținut până atunci de o parte, să intervină cu forțele lor păstrate intacte?

Să ne reîntoarcem acum la unitatea britanică. Este remarcabilă și nu poate fi egalată decât

(Continuare în pag. 2-a)

Declarațiile d-lui Chamberlain

O activitate diplomatică înfrigurată a caracterizat ziua de Marți. Paralel cu ea s'a desfășurat pretutindeni o intensă activitate militară. In fapt, forțele armate ale țărilor în conflict sunt mobilizate și gata să intre în acțiune; ale celor neutre sunt gata pentru apărare în orice eventualitate. Totuși un fel de expectativă optimistă a dominat atmosfera internațională a ultimelor douăzeci și patru de ceasuri.

Această impresie de destindere se întemeiază pe atitudinea presei italiene, care a pus în relief străduințele pentru pace ale d-lui Mussolini și pe așteptarea răspunsului englez la mesagiul d-lui Hitler, ca și a replicii Führerului la nota remisă Luni noaptea de d. Neville Henderson.

Situația pare totuși să fie neschimbată în termenii ei pozitivi. In urma schimbului de note dintre Marea Britanie și Reich, ea s'ar putea rezuma astfel: Totul depinde de Anglia, se spune la Berlin și la Roma; pacea e în mâinile d-lui Hitler, se afirmă la Londra și la Paris. Până astăzi însă pozițiunile părților sunt neschimbate și impresia cea mai apropiată de realitate pare a fi că ne aflăm deocamdată în fața unei simple amânări.

Declarațiile de Marți ale d-lui Chamberlain, la Camera Comunelor, confirmă această impresie. Primul ministru britanic a declarat că, dela ultima ședință a parlamentului britanic, situația a rămas neschimbată. Catastrofa nu s'a produs, dar nu se poate spune că primejdia s'a micșorat, în urma comunicării primite din partea d-lui Hitler.

Din cuvântarea d-lui Chamberlain se poate reconstitui conținutul notei trimise de Führer, prin ambasadorul britanic la Berlin, guvernului englez: d. Hitler s'a străduit să convingă guvernul din Londra despre dorința sa de a ajunge la o înțelegere anglo-germană, completă și durabilă. In schimb, Führerul n'a lăsat nicio îndoială asupra revendicărilor germane față de Polonia — cesiunea Danzigului și coridorului — și a necesității rezolvării lor grabnice. Mesajul trimis d-lui Chamberlain este deci asemănător cu cel remis d-lui Daladier și are acelaș obiectiv: o discriminare între Polonia și Puterile occidentale, cu care Reichul dorește să încheie înțelegeri durabile, cu condiția ca în prealabil revendicările germane față de Polonia să fie imediat satisfăcute.

Primul ministru britanic nu primește acest punct de vedere. Nicio schimbare nu s'a produs în politica guvernului englez, spune d-sa. Obligațiile Marei Britanii față de Polonia vor fi respectate. Guvernul englez ar fi fericit să încheie un acord permanent cu Germania, dar aceasta depinde de felul cum pot fi tratate divergențele germano-polone și de natura propunerilor făcute de Germania pentru rezolvarea lor.

D. Chamberlain socotește — ceiace a afirmat de altfel în repetate rânduri — că neînțelegerile germano-polone pot fi rezolvate prin mijloace pașnice. Două condiții sunt necesare în acest scop: pe deoparte realizarea unei destinderi, prin evitarea ciocnirilor dela frontieră și a informațiilor tendențioase sau polemicelor de presă, pe de altă parte acceptarea de libere negocieri, al căror succes ar putea face posibilă o reglementare generală.

Intr'o perorație, care a fost călduros aplaudată de Parlament, primul ministru a făcut o impresionantă enumerare a pregătirilor militare ale Angliei, arătând că poporul englez nădăiduește că va avea pacea și lucrează în acest scop, dar că, dacă ea nu este posibilă, va urma cu o hotărâre nestrămutată linia de conduită, pe care și-a fixat-o.

Aclamațiile, care au subliniat cuvântarea primului ministru și aprobările fără rezervă ale fruntașilor opoziției îngăduie să se considere declarațiile d-lui Chamberlain ca expresia credincioasă a hotărîrii poporului britanic. Aceste declarații rezumă de sigur nota transmisă Luni de ambasadorul Angliei la Berlin Fuehrerului. Marți seară răspunsul d-lui Hitler a fost remis la Londra, unde va necesita de sigur, o examinare a-

(Continuare în pag. 2-a)

Fostul prim ministru al Lituaniei Voldemaras, a fost din nou internat

Kaunas, 29 (Rador). — *D. Voldemaras, fost președinte al consiliului de miniștri, care a încercat să intre în Lituania, a fost arestat la Kibartai, la frontieră, și condus din nou într'un sat în apropiere de Zarasai, unde fusese internat înainte de încercarea de lovitură de stat din Iunie 1934.*

Situația internațională

Intre război și pace

Inaltul Pontif, în apelul său a spus: „Nimic nu se pierde cu pace — totul se poate pierde prin război".

Adevărul acestor cuvinte, în ciuda încordării care persistă, pare a pătrunde cu greutate și încet, și desigur grație sforțărilor supreme din ce în ce mai stăruitoare pentru evitarea războiului; grație atitudinei hotărîte a Angliei și Franței dar în acelaș timp gata să contribue la o soluționare pacinică a conflictului germano-polon, dacă se va arăta aceeași bunăvoință și sinceritate din partea Germaniei; grație calmului și prudenței Poloniei; grație atitudinei Italiei unde, judecând după tonul presei, după activitatea oficială diplomatică, după energica reacțiune a autorităților italiene care au confiscat două mari ziare „Popolo di Roma" cât și „Stampa" acuzate de alarmism excesiv fiindcă au anunțat războiul ca iminent, se poate spune că opinia publică italiană dorește o soluționare pacinică a conflictului și în fine grație simptomelor din ce în ce mai aparente că și în Germania factorii conducători ezită să-și asume răspunderea dezlănțuirei unui război.

Pe ziua de Marți s'a adăugat în favoarea păcei un nou sprijin: Regele Leopold al Belgiei și Regina Wilhelmina a Olandei au oferit mediațiunea lor binevoitoare pentru găsirea unei soluții pacinice. Guvernele din Paris, Londra, Berlin, Roma și Varșovia au fost informate oficial de această binevoitoare intențiune a celor doi șefi de stat. Parisul și Londra au răspuns favorabil la propunerea făcută în sprijinul menținerei păcei. Polonia a răspuns la rândul ei că acceptă mediațiunea, după cum a comunicat președintele republicei și d-lui Roosevelt, dar constată că aceste apeluri n'au ecou în Germania.

Toate aceste știri au creiat pe ziua de Marți o atmosferă mai puțin alarmantă. Desigur situația se menține tot atât de primejdioasă — nu se poate pronunța cuvântul „destindere". E pur și simplu o stagnare — sau poate numai un moment de ezitare în fața răspunderei dezlănțuirei unui cataclism.

Schimbul de note între Marea Britanie și Reich a determinat desigur această stagnare sau această ezitare. Este evident că d. Hitler, după consultările avute cu colaboratorii săi principali, a găsit că nu poate lăsa mesagiul d-lui Chamberlain remis de d. Henderson Luni seară, fără răspuns. Acest răspuns a fost trimis Marți seara la Londra. Deocamdată atât Londra cât și Berlinul au socotit că e mai bine să nu se dea încă publicității textele mesagiilor schimbate. Această discrețiune reciprocă indică grija de a nu se îngreuna schimbul de vederi printr'o dezbatere publică a unor comunicări ce nu par a fi socotite ca cele din urmă. O telegramă din Roma anunță chiar că nu este exclus ca discuțiile anglo-germane să continue și azi și mâine și „poate și zilele următoare".

Este imposibil de tras o concluzie precisă lipsind elementul de apreciere pe care nu-l poate forma decât răspunsul cancelarului Hitler. Nu avem până în momentul când scriem aceste rânduri decât un singur element de apreciere: discursul d-lui Chamberlain rostit Marți în Camera Comunelor. Din el se poate deduce că d. Hitler a făcut și Marei Britanii propuneri aproape identice cu acelea cuprinse în scrisoarea adresată d-lui Daladier adică a cerut înainte de toate Danzigul și Coridorul, cu adausul că e dispus să negocieze pentru celelalte probleme. D. Chamberlain a fost cât se poate de precis în discursul său, care rezumă desigur mesajul trimis la Berlin prin d. Henderson. Anglia ca și Franța consideră că litigiul germano-polon poate fi soluționat prin negocieri între cele două guverne dar Marea Britanie, ca și Franța nu va tolera o acțiune de forță contra Poloniei față de care își va ține fără șovăire angajamentele luate. Tot din discursul d-lui Chamberlain rezultă că propunerile d-lui Hitler n'au schimbat cu nimic situația care rămâne primejdioasă și că pacea sau războiul atârnă numai de hotărîrea Fuehrer-ului.

Unanimitatea opiniei publice britanice a aprobat atitudinea și discursul d-lui Chamberlain. De altfel telegramele din Berlin arată că acolo discursul a fost considerat ca având un ton calm.

Impresiunea care s'ar degaja din știrile sosite din Germania este că acolo se speră într'o presiune pe care ar face-o Anglia asupra Poloniei.

„Dacă prin răspunsul Angli-

(Continuare în pag. 2-a)

Regele Belgiei și Regina Olandei propun intrunirea unei conferințe pentru rezolvarea crizei

Paris, 29 (Rador). — Agenția „Havas" transmite:

Regele Belgiei și Regina Olandei au căzut de acord pentru a oferi serviciile lor în vederea întrunirii unei conferințe la care ar urma să ia parte Marea Britanie, Franța, Germania, Italia și Polonia, pentru a găsi o soluție crizei actuale.

Guvernul olandez a făcut pe lângă reprezentanții diplomatici din Haga ai celor cinci puteri același demers pe care l-a făcut la Bruxelles, d. Pierlot, președintele consiliului de miniștri al Belgiei.

Guvernul francez se pregătește să răspundă în mod favorabil la propunerea Suveranilor Olandei și Belgiei.

Paris, 29 (Rador). — Agenția „Havas" anunță:

D. Pierlot, primul ministru al Belgiei, a convocat astănoapte pe ambasadorul Franței căruia i-a făcut cunoscut că Regina Olandei și Regele Belgiei au căzut de acord pentru a-și oferi serviciile în vederea găsirii unei soluții a crizei actuale.

Ei și-au adresat această propunere guvernelor Franței, Angliei, Germaniei, Italiei și Poloniei.

Guvernul Olandei a făcut desigur o comunicare

REGINA WILHELMINA

asemănătoare reprezentanților diplomatici din Haga ai celor cinci puteri.

*

Haga, 29 (Rador). — Agenția Algemeen Nederlandsch Pressbiureau comunică următoarele:

Se confirmă că Regina Vilhelmina și Regele Leopold au oferit bunele lor oficii Angliei, Franței, Germaniei, Italiei și Poloniei, pentru soluționarea crizei.

Franța și Anglia răspund favorabil

Paris, 29 (Rador). — Guvernele francez și britanic au răspuns Marți după amiază în mod favorabil la propunerea de bune oficii transmisă de guvernul belgian în vederea găsirii unei soluții pacifice pentru actuala criză.

Se crede că în răspunsul lor, cele două guverne au arătat că „rămân profund atașate păcii" și „sunt gata să colaboreze cu toată bunăvoința la orice inițiativă menită să soluționeze pe cale pașnică criza actuală".

Comunicarea guvernului olandez ce urmează să fie făcută guvernului francez în același sens cu inițiativa belgiană, nu a sosit încă la Paris.

RĂSPUNSUL GUVERNULUI POLON

Varșovia, 29 (Rador). — Agenția „Pat" comunică:

Miniștrii Belgiei și Olandei, din ordinul Suveranilor lor, au comunicat guvernelor polon, francez, german, englez și italian că Regele Leopold și Regina Wilhelmina și-au oferit bunele Lor oficii, pentru soluționarea pacifică a controverselor ce există între aceste state.

In răspunsul său, guvernul polon s'a referit la telegrama pe care președintele republicii polone a adresat-o președintelui Roosevelt și în care Polonia accepta principiul unei mediații de acest fel.

Aprobând apoi această inițiativă pașnică a Suveranilor Belgiei și Olandei, guvernul polon subliniază faptul că niciuna din inițiativele de acest fel nu au găsit până acum răsunet la guvernul Reichului.

LA MOSCOVA

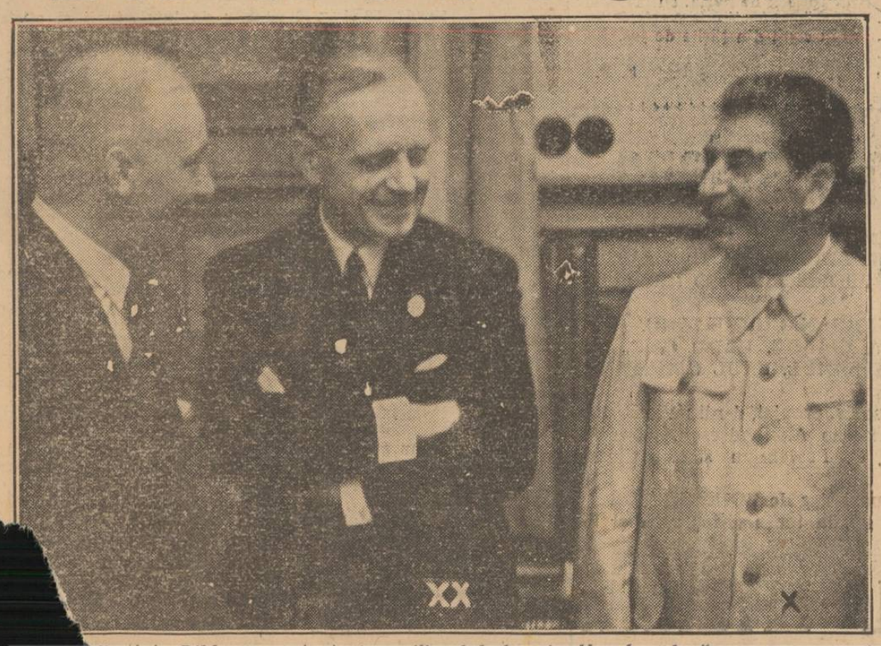

...lin (x), Ribbentrop (xx) și consilierul de legație Hencke, după semnarea pactului de neagresiune germano - rus.

Parlamentul din Moscova nu va ratifica luna aceasta pactul de neagresiune germano-sovietic

Moscova, 29 (Rador). — Corespondentul agenției Reuter transmite:

Parlamentul sovietic nu va ratifica luna aceasta pactul de neagresiune germano-sovietic.

In cercurile competente se crede că această amânare a ratificării constitue o încercare intenționată de a reține pe d. Hitler până ce va fi ajuns la un plan de soluționare pe cale pașnică a chestiunii Danzigului.

*

Moscova, 29 (Rador). — Corespondentul agenției Havas transmite:

In cercurile străine din Moscova se afirmă că întârzierea ratificării pactului germano-sovietic este intenționată.

Se pare că guvernul sovietic dorește să știe exact care sunt șansele de pace sau război în Europa, înainte ca d. Molotov să rostească cuvântarea sa de politică externă, cu prilejul examinării în Parlament a pactului de neagresiune

24566